

Başvuru Numarası : 2025/251
Toplantı Tarihi/Sayısı : 09.10.2025/249
Karar Numarası : 2025/677
Başvuran : J.T.C.I.
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığı
Muhatap Vekili : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, eşi ile birlikte seyahat eden Şili uyruklu başvuranın Türk Hava Yolları tarafından gerçekleştirilen bağlantılı uçuşa alınmamasının ırk ve etnik köken temelinde ayrımcılık teşkil ettiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Şili uyruklu olduğunu ve İrlanda'nın Dublin şehrinde ikâmet ettiğini, 3/4/2021 tarihli TK ... İstanbul-Madrid uçuşuna bilet aldığını, Alman vatandaşı olan eşi ile birlikte gerçekleştirmeyi planladıkları seyahatte; geçerliliği bulunan Şili ve Almanya pasaportları, farklı dillerdeki evlilik cüzdanı, Almanya Büyükelçiliğinden alınmış olan evliliklerine ve birlikte seyahat etmelerinin uygun görüldüğüne dair yazı, negatif COVID-19 testi sonuçları, Madrid üzerinden geçiş yaparak nihai varış yeri olan Santiago/Şili'ye olan tam güzergahı gibi tüm belgeleri ibraz etmelerine rağmen uçağa alınmadıklarını,

b. Gerekli olan tüm belgelerin check-in kontöründe incelenerek onaylandığını, biniş kartlarının temin edildiğini, bagajlarının da sorunsuz bir şekilde teslim edildiğini, ancak uçağa binecekleri esnada Latin etnik kökeni nedeniyle ayrımcılığa maruz kaldığını, A6B kapısındaki personelin Şili pasaportunu gördüğünde herhangi bir eksik belge olup olmadığı konusunda bilgi vermeden uçağa binişlerini engellediğini,

c. Aynı belgelerle farklı bir güzergâh üzerinden Madrid'e sorunsuz ulaştıklarını, görevli tarafından kendilerine bir sonraki uçuşa alınacakları söylenmesine rağmen bu taahhüdün yerine getirilmediğini, hiçbir yardım

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr
İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

sağlanmadan yalnız bırakıldıklarını,

ç. Yeniden bilet almaları ve bağlantılı seyahatlerini kaçırmaları sebebiyle maddî ve manevî zarara uğradıklarını, uçuş reddinin haksız ve tutarsız olduğunu savunarak ırk ve etnik köken temelli ayrımcılığa maruz kaldığını iddia etmiş ve mağduriyetinin giderilmesi için gerekli adımların atılmasını talep etmiştir.

3. Muhatap Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığından (THY) alınan yazılı görüşte özetle;

a. Şikâyet konu olayla ilgili yapılan incelemede, başvuranın seyahat edeceği ülkenin zorunlu kıldığı evraklarda eksiklik bulunması nedeniyle uçuşa kabul edilmediklerinin tespit edildiği,

b. "Timatic" (*Travel Information Manual/Seyahat Bilgi Kılavuzu*) isimli veri tabanının uluslararası hava yoluyla seyahat eden yolcular için dokümantasyon gerekliliklerini içerdiği, bu veri tabanının havayolları tarafından yolcuların taşınabilirliğini tespit etmek için kullanıldığı, Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği (*International Air Transport Association, IATA*) tarafından yönetilen "Timatic" ile belge gereksinimlerinin kontrol edildiği,

c. Başvuranın İspanya'nın Madrid şehrine seyahat ettiği, seyahat tarihinde İspanya'nın ülkeye seyahat edecek yolculardan "https://www.spth.gob.es/" adresindeki sağlık kontrol formunu doldurmasını ve QR kodlu bir doküman oluşturmasını talep ettiği, başvuranın talep edilen İspanya'nın Sağlık Kontrol Formu (*Formulario de Control Sanitario, FCS*) ve QR kodu ibraz edememesi nedeniyle uçağa kabul edilmediği,

ç. Yolcunun eşinin Alman vatandaşı olduğu, İspanya'nın Avrupa Birliği (AB) vatandaşlarını bu uygulamadan muaf tutması nedeniyle birlikte seyahat etikleri eşinden bu belge talep edilmediği,

d. THY'nin yolcu taşıması hizmeti vermekte olduğu ve yolcuların seyahatleri için gerekli tüm evrakları uçuş öncesi temin etmeleri ve yanlarında hazır bulundurmaları, gidecekleri ülkeye giriş kısıtlamalarının olup olmadığını bilmeleri ve kontrol etmeleri gerektiği, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün ve yargıya intikal eden ihtilaflarda da Mahkeme kararlarının bu yönde olduğu belirtilmiştir.

4. Muhatapın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. THY'nin, yolcunun Sağlık Kontrol Formunu (FCS) doldurmadığı veya QR kodunu sunmadığı gerekçesiyle uçağa kabul edilmediğini iddia ettiği, bu iddianın tamamen asılsız olduğu, yolcunun formu seyahat öncesinde eksiksiz tamamladığı, oluşturulan QR kodunu *check-in* kontuarında ve biniş kapısında yetkililere sunduğu, buna rağmen geçerli bir gerekçe sunulmadan uçağa alınmadığı,

b. THY'nin Kuruma ilettiği beyanların, yolcu ve eşinin tüm seyahat belgelerini zamanında tamamladığını, uçuş günü QR kodlarını ibraz ettiğini, eşinin Almanya vatandaşı olduğu ve aynı rezervasyonla seyahat ettiği halde uçağa alınmadığını gösteren ekte sunulan belgelerle çeliştiği,

c. THY'nin yalnızca yolcunun uçağa alınmadığını ima ettiği, bu bilginin eksik ve yanıltıcı olduğu, eşinin AB vatandaşı olarak kısıtlamaya tabi tutulmaması gerektiği, ancak onun da geçerli bir gerekçe olmadan uçağa alınmadığı, yolcu ve eşinin sağlık formlarını eksiksiz doldurduğu, QR kodlarını sunduğu, tüm belgelerinin yürürlükteki kurallara uygun olduğu, buna rağmen uçağa alınmamasının THY'nin beyanlarıyla çeliştiği, eşinin de uçağa alınmamasının münferit bir hata değil, muhtemel ayrımcı bir uygulama olduğunu gösterdiği belirtilmiştir.

5. 27/7/2025 tarihli ve ... sayılı yazımız ile muhatap THY'den 3/4/2021 tarihli ve TK... sayılı uçuşa alınan yolcuların listesi, bu yolcular arasında Latin Amerikalı olan, Latin Amerika ülkelerinden birine sahip

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : http://www.tihek.gov.tr/

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

vatandaşlığı veya pasaportu bulunan yolculardan sağlık koşullarının istenip istenmediği, yolcular arasında İspanya'nın talep ettiği sağlık koşullarına sahip olmayanların bulunup bulunmadığına ilişkin bilgi ve belge talep edilmiştir. Bu kapsamda THY'den alınan cevabi yazıda özetle;

a. Yapılan incelemelerde yolcunun Şili pasaportuna sahip olduğunu, 2/4/2021 tarihinde acentesi kanalıyla almış olduğu bilet bilgilerine göre sadece Madrid varışlı tek yön seyahat planladığını, 3/4/2021 tarihli TK... sayılı İstanbul/Madrid seyahatine ait ... numaralı biletin ekte sunulduğunu, ilgili tarihte yolcunun negatif PCR testi mevcut olmakla birlikte Madrid varışı sonrası Şili'ye devam edeceğine dair herhangi bir bilet veya rezervasyon kaydı sunamadığını, bu nedenle yolcunun varış noktasının Madrid olarak değerlendirilip ekte sunulan ... sayılı NOTAM kurallarının uygulandığını ve İstanbul-Madrid seyahatinin sağlanamadığını,

b. NOTAM'ın (*notice to air missions*) havacıları ve havayolu firmalarını uçuş ve yer emniyetini etkileyebilecek bazı önemli durumlardan haberdar etmek için yayımlanan resmî bildiri olduğunu, İspanya Sivil Havacılık Otoritesi'nin söz konusu NOTAM'ı uyarınca COVID-19 salgını süresince üçüncü ülke vatandaşlarının ülkeye girişlerinin yalnızca belirlenmiş istisnai durumlar (A-I maddeleri) kapsamında mümkün olduğunu,

c. 3/4/2021 tarihinde Şili'nin İspanya'nın güvenli ülkeler listesinde yer almadığından Şili pasaportuna sahip yolcuların ülkeye giriş hakkının ancak bu istisnalardan birine uygunluk göstermeleri halinde söz konusu olduğunu, yolcunun A-I maddelerine uygun herhangi bir belge sunamadığını, uçuş günü sisteme girilen yolcuya ait TK... sayılı İstanbul/Madrid seferinin *check-in* kayıt bilgisinin ekte yer aldığını, yolcunun Latin kökeni nedeniyle ayrımcılığa uğradığına dair iddianın gerçek dışı olduğunu,

ç. Yukarıda arz edilen mevcut tüm bilgi ve belgelere bağlı olarak uygulanan prosedür kapsamında yolcunun mesnetsiz ayrımcılık iddiasının kabulünün mümkün olmadığını, yolcunun uçuştan reddine yönelik kararın uyruk veya etnik köken esas alınarak değil İspanya hükûmetinin COVID-19 pandemi sürecinde yayımladığı ülkeye giriş düzenlemelerine tam uygunluk esas alınarak verildiğini, aynı seferde benzer şartlara sahip diğer üç yolcunun da aynı belge kontrollerinden geçirildiğini,

d. Başvuruya konu 3/4/2021 tarihli TK... seferinde seyahat eden yolcu listesinin ekte (Güney Amerika yolcu listesi) arz edilip listede bulunan Latin Amerika ülkelerinden Meksika ve Şili vatandaşlarının notam kuralları çerçevesinde belgeleri tam olan yolcuların uçuşlarını tamamladığını, başvuran J.T.C.I. ve beraberinde seyahat eden S.L.'nin kendi inisiyatifleri ile aynı gün icra edilen İstanbul-Viyana-Madrid- Santiago güzergâhı için acente kanalıyla yeni bilet aldıklarını ve biletteki ilk seyahatlerini TK... İstanbul/Viyana seferi ile gerçekleştirdiklerini,

e. Yolcuların satın aldıkları biletlere ait görüntü ve rezervasyon kayıtlarının ekte yer aldığını, ilgili üniteden alınan ve Kurumumuza da sunulan bilgi çerçevesinde yolcuların Viyana-Madrid seyahatlerinin iç hat kapsamında gerçekleştiğini ve yeni biletlerinde Madrid sonrasında Santiago seyahatlerini de ibraz etmelerinden dolayı İstanbul-Viyana seferi ile seyahatlerinin sağlanabildiğini, bu doğrultuda söz konusu uygulamanın uçuş tarihinde yürürlükte olan ülke ve uluslararası sağlık güvenliği kuralları çerçevesinde yürütüldüğünü ve ilgili uçuşta başvurana etnik kökeninden dolayı herhangi bir ayrımcılık yapılmadığını ifade etmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

6. Anayasa'nın "*Kanun önünde eşitlik*" başlıklı 10'uncu maddesinde; "*Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. (...) Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.*" hükmü yer almaktadır.

7. 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı*" başlıklı 3'üncü maddesi; "(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. (4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür." hükmünü içermektedir.

8. 6701 sayılı Kanun'un "*Ayrımcılık türleri*" başlıklı 4'üncü maddesinde sayılan ayrımcılık türleri "a) Ayrı tutma. b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama. c) Çoklu ayrımcılık. ç) Doğrudan ayrımcılık. d) Dolaylı ayrımcılık. e) İşyerinde yıldırma. f) Makul düzenleme yapmama. g) Taciz. ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık." şeklindedir.

9. Yine 6701 sayılı Kanun'un "*Ayrımcılık yasağının kapsamı*" başlıklı 5'inci maddesinde "(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar. (2) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür." hükmü yer almaktadır.

10. Yine 6701 sayılı Kanun'un "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde, "*Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" hükmü yer almaktadır.

11. 6701 sayılı Kanun'un "*İspat Yükü*" başlıklı 21'inci maddesi "*Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir." hükmünü içermektedir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrasına göre, "Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir." Başvuran, Şili uyruklu ve Latin etnik kökenli olduğunu belirtmiş, ırk ve etnik kökeni nedeniyle eşiyile birlikte THY'nin TK... İstanbul-Madrid uçuşunda uçağa alınmadığını ve bu nedenle maddi ve manevi zarara uğradığını iddia etmiştir. Mezkûr Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinin ikinci fıkrası; cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılığı yasaklamaktadır. Başvuranın iddiası, THY personelinin Şili pasaportunu gördükten sonra herhangi bir eksik belge belirtmeden uçağa binişini engellediği yönünde olduğu ve Latin etnik kökeni nedeniyle ayrımcılığa maruz kaldığı şeklinde olduğundan, ırk ve etnik köken temelli ayrımcılık iddiasına ilişkin esastan inceleme yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

13. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinin ikinci fıkrasında, "İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir." hükmü yer almaktadır. Başvuru ekleri incelendiğinde, başvuranın THY'ye itirazda bulunduğu ve THY'nin 19/10/2024 tarihli bir e-posta ile başvurana 3/4/2021 tarihli TK... İstanbul-Madrid uçuşu öncesinde yapılan kontrollerde gerekli belgeleri ibraz etmediğinin tespit edildiği ve seyahatinin gerçekleşmemesinin THY kaynaklı bir durum olmadığının bildirildiği görülmektedir. Bu bağlamda başvuranın Kanun'da öngörülen ilgili tarafa itiraz şartını sağladığı değerlendirilmektedir.

14. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temel ilkelerinden biridir ve birçok uluslararası sözleşmede açıkça düzenlenmiştir. Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 2'nci maddesi, "Herkes ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka türden kanaat, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğuş veya başka türden statü gibi herhangi bir ayrım gözetilmeksizin, bu bildirgede belirtilen bütün hak ve özgürlüklere sahiptir." hükmünü içermektedir. BM Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin 1'inci maddesinde ırk ayrımcılığı, "Siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel veya toplumsal yaşamın herhangi bir alanında, insan hakları ve temel özgürlüklerin tanınmasını, uygulanmasını, bu hak ve özgürlüklerden yararlanılmasını ortadan kaldırmak veya zayıflatmak amacına ya da etkisine yönelik, ırk, renk, soy ya da ulusal veya etnik kökene dayalı her türlü ayrım, dışlama, kısıtlama ya da tercih" şeklinde tanımlanmıştır.

15. Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin 2'nci maddesinde ayrımcılık yasağı, "Bu Sözleşmeye Taraf her Devlet, bu Sözleşmede tanınan hakları ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya diğer bir fikir, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğum veya diğer bir statü gibi herhangi bir nedenle ayrımcılık yapılmaksızın, kendi toprakları üzerinde bulunan ve egemenlik yetkisine tabi olan bütün

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

bireyler için güvence altına almayı ve bu haklara saygı göstermeyi taahhüt eder." şeklinde düzenlenmiştir.

16. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 14'üncü maddesi, hak ve özgürlüklerden yararlanmada ırk, renk, ulusal veya sosyal köken gibi temellerde ayrımcılığı yasaklar. Irkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu'nun (ECRI) 7 No.lu Genel Politika Tavsiyesi'ne göre, "*ırkçılık*" terimi, "*ırk, renk, dil, din, milliyet veya etnik kökenin bir birey veya bir grup insanın aşağılanması için bir gerekçe oluşturması veya bir bireyin veya bir grup insanın üstünlük duygusu içine girmesi için bir neden oluşturması*" anlamına gelmektedir. "*Irka dayalı ayrımcılık*" ise "*nesnel ya da makul bir gerekçesi olmaksızın ırk, renk, dil, din, milliyet veya milli veya etnik kökeni nedeniyle kişi veya grupları farklı muameleye tabi tutma*" anlamını taşımaktadır (ECRI, 7 No.lu Genel Politika Tavsiyesi, s. 5).

17. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) göre ırk ve etnik mensubiyet kavramları örtüşen kavramlar olup ırk kavramı, insanların, cilt rengi veya yüz özellikleri gibi morfolojik niteliklere göre alt türlere biyolojik tasnifi düşüncesine dayanırken, etnik mensubiyetin kökenini ortak milliyet, kabile aidiyeti, dinî inanç, paylaşılan dil veya kültürel ve geleneksel kökenler ve temeller düşüncesinde yatmaktadır. (AİHM, *Timishev/Rusya*, Başvuru No: 55762/00 ve 55974/00, 13/3/2006, para. 55.) Irk ayrımcılığı, özellikle haksız bir ayrımcılık türüdür ve tehlikeli sonuçları göz önüne alındığında, yetkililerden özel bir teyakkuz ve güçlü bir tepki gerektirir. Bu nedenle, yetkililerin ırkçılıkla mücadele etmek için mevcut tüm araçları kullanmaları, böylece demokrasinin ve çeşitliliğin bir tehdit olarak değil, bir zenginlik kaynağı olarak algılandığı bir toplum vizyonunu güçlendirmeleri gerekir (AİHM, *Nachova ve Diğerleri/Bulgaristan* [BD], Başvuru No: 43577/98, 6/7/2005, para. 145).

18. Bir kişinin hukukten tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını ırkı, rengi veya etnik kökeni nedeniyle engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muamele, ırk, renk veya etnik köken temellerinde doğrudan ayrımcılık oluşturur (TİHEK, Irk, Renk ve Etnik Köken Temellerinde Ayrımcılık, Ayrımcılık Temelleri Serisi No: 3, s. 7).

19. AİHM içtihatlarına göre, ayrımcılık, objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanır (AİHM, *Willis/Birleşik Krallık*, B. No: 36042/97, 11/6/2002, para. 48; *Okpysz/Almanya*, B. No: 59140/00, 25/10/2005, para. 33). Anayasa Mahkemesi (AYM) kararlarında da, AİHM içtihatlarına paralel olarak, nesnel ve makul bir gerekçeye dayanmayan veya meşru bir amaçla orantılı olmayan farklı muamelelerin Anayasa'nın 10'uncu maddesi bağlamında ayrımcı karakterli olduğu belirtilmektedir (AYM, *Nuriye Arpa*, B. No: 2018/18505, 16/6/2021, para. 58). Hukukî durumları aynı olanlara yönelik farklı muamelenin, meşru bir amaca dayandığı ve bu amaçla orantılı olduğu durumlarda eşitlik ilkesinin ihlal edilmediği kabul edilir (AYM, *Burcu Reis*, B. No: 2016/5824, 28/12/2021, para. 50). AİHM, ayrımcılık iddiasında bulunan başvuruçunun kendisine farklı muamelede bulunduğunu Mahkeme önünde göstermesi gerektiğini belirtmektedir. Ayrımcılığın Mahkeme önünde ispat edilmiş sayılması için başvuruçudan ileri sürülen deliller ve somut olayın özelliklerinin muamelede farklılığın olduğuna ilişkin makul şüphenin ötesinde bir ispat oluşturması gerekir. Mahkeme'ye göre Sözleşme'nin gerektirdiği ispat standardı, makul şüphenin ötesindeki ispattır (AİHM, *Velikova v. Bulgaristan*, B. No: 41488/98, 18/5/1999, para. 92).

20. Ayrımcılık yasağının ihlal edildiğinin kanıtlanması, ayrımcılığın kendini açık ve kolayca tespit edilebilen

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

bir şekilde göstermediğinden oldukça güçtür. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), bu açıdan "makul şüphe bırakmayacak" bir kanıt standardı kabul etmiştir. Mahkemeye göre kanıtlama, yeterince güçlü, açık ve birbiriyle uyumlu çıkarsamalardan ya da yeterince çürütülememiş maddi olgulardan oluşabilecektir (AİHM, *Nachova ve Diğerleri/Bulgaristan*, B. No: 43577/98, 6/7/2005, para. 147). AİHM, bir başvuranın farklı bir muameleye maruz kaldığını en azından "kanıt başlangıcı" olarak adlandırılabilir bazı kanıtlarla ortaya koyduğu durumda, bu farklı muamelenin yapıp yapılmadığının ya da haklı olup olmadığının ispatlanmasının karşı tarafa ait olacağını belirtmektedir (AİHM, *Chassagnou ve Diğerleri/Fransa*, B. No: 25088/94, 29/4/1999, para. 91-92).

21. 6701 sayılı Kanun'un 21'inci maddesine göre, "*Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.*" Bu çerçevede, Kuruma yapılan başvurularda ilk olarak başvuranın iddiasının gerçekliğine dair kuvvetli emareler ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması gerekmektedir.

22. 6701 sayılı Kanun'un 21'inci maddesine göre, ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emareler ve karine oluşturan olgular sunması halinde, ispat yükü karşı tarafa geçer. AYM, ayrımcılık iddiasının ciddiye alınabilmesi için, başvuranın kendisiyle benzer durumdaki kişilere farklı muamele yapıldığını ve bu farklılığın yasaklanmış bir nedene dayandığını makul delillerle ortaya koyması gerektiğini ifade eder (AYM, *Devrim Evin*, B. No: 2013/2069, 20/2/2014, para. 34).

23. Somut olayda, başvuran, Şili uyruklu olduğunu ve Latin etnik kökeni nedeniyle THY tarafından 3/4/2021 tarihli TK... İstanbul-Madrid uçuşuna kabul edilmediğini iddia etmektedir. Başvuran, eşiyile birlikte seyahat için gerekli olan İspanya Sağlık Kontrol Formu (FCS) ve QR kodu dahil tüm belgeleri ibraz ettiğini, ancak A6B kapısındaki personelin Şili pasaportunu gördükten sonra herhangi bir gerekçe göstermeden binişlerini engellediğini, bu durumun ırk ve etnik köken temelli ayrımcılık oluşturduğunu ileri sürmüştür. Başvuran, aynı belgelerle farklı bir güzergâh üzerinden Madrid'e sorunsuz ulaştığını, eşinin de aynı rezervasyonla seyahat etmesine rağmen uçağa alınmadığını, bu durumun ayrımcı bir uygulamayı gösterdiğini ve maddi ve manevi zarara -yeni bilet alımı, bağlantılı seyahatlerin kaçırılması- uğradığını belirtmiştir. Muhatap THY ise, başvuranın Şili pasaportuna sahip olduğunu, Madrid varışlı tek yön bilet sunduğunu, ancak Madrid sonrası Şili'ye devam edeceğine dair herhangi bir bilet veya rezervasyon kaydı ibraz edemediğini, bu nedenle İspanya Sivil Havacılık Otoritesi'nin ... sayılı NOTAM kurallarına uygun olarak ülkeye girişinin mümkün olmadığını ve uçuşa kabul edilmediğini ifade etmiştir.

24. COVID-19 salgını döneminde gerçekleşen söz konusu uçuş, her ülkenin giriş-çıkışta farklı sağlık ve seyahat kriterleri uyguladığı bir zaman diliminde meydana gelmiştir. Bu bağlamda, İspanya'nın da yolcu girişlerinde Sağlık Kontrol Formu (FCS) ve QR kodu gibi belirli gereklilikler talep etmesi öngörülebilir ve hukuken makul bir düzenlemedir. Ülkeler arasındaki bu farklı uygulamalar, havayolu şirketlerinin ve havalimanı görevlilerinin yolcu kabul süreçlerinde sıkı denetimler yapmasını zorunlu kılmış, bu da bazı durumlarda uyuşmazlıklara yol açmıştır. Muhatap THY, yolcunun İspanya'nın zorunlu kıldığı Sağlık Kontrol Formu (FCS) ve QR kodunu ibraz edemediği için uçağa kabul edilmediğini, *Timatic* veri tabanına göre belge doğrulama gereksinimlerinin kontrol

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

edildiğini, havalimanı görevlilerinin bu kurallara uygun hareket ettiğini savunmuştur. Ayrıca, başvuranın eşinin Alman vatandaşı olduğu ve İspanya'nın AB vatandaşlarını Sağlık Kontrol Formu (FCS) uygulamasından muaf tuttuğu, ancak başvuranın eksik belge nedeniyle uçağa alınmadığı belirtilmiştir. THY, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü ve mahkeme kararlarının bu yönde olduğunu ifade etmiştir. THY tarafından, Şili'nin, COVID-19 salgını süresince üçüncü ülke vatandaşlarının ülkeye girişlerinin güvenli ülkeler listesinde yer almaması nedeniyle uçuşa kabul edilmediği ifade edilmiştir. Aynı uçuşta benzer şartlara sahip diğer yolcuların da aynı belge kontrollerinden geçirildiği, Latin Amerika ülkelerinden gelen ve belgeleri tam olan yolcuların uçuşlarının sağlandığı, başvuran ve eşinin ise aynı gün İstanbul-Viyana-Madrid-Santiago güzergâhı için yeni bilet alarak seyahatlerini gerçekleştirdiği belirtilmiştir.

25. Başvuran, THY'nin iddialarının asılsız olduğunu, Sağlık Kontrol Formunu (FCS) eksiksiz doldurduğunu, QR kodunu *check-in* kontuarında ve biniş kapısında yetkililere sunduğunu, eşinin de aynı belgelerle uçağa alınmadığını savunmuştur. Başvuran, eşinin AB vatandaşı olmasına rağmen uçağa alınmamasını, THY'nin yalnızca kendisinin uçağa alınmadığını ima eden yanıltıcı beyanlarına karşı, muhtemel ayrımcı bir uygulamayı destekleyen bir argüman olarak sunmuştur. THY'nin cevabi yazısında, başvuranın Madrid sonrası Şili'ye devam edeceğine dair bilet veya rezervasyon kaydı sunamaması nedeniyle uçuşa kabul edilmediği belirtilmiştir. Ancak, Şili pasaportunun ayrımcılıkta belirleyici bir faktör olduğunu iddia etmesine rağmen, görevlilerin ırk veya etnik kökene yönelik ayrımcı bir tutum sergilediğine dair somut delil sunmaması, 6701 sayılı Kanun'un 21'inci maddesi uyarınca iddianın ispatını zorlaştırmaktadır. Ancak, AİHM'in yerleşik içtihatlarına göre, delillerin yeterli derecede güçlü, açık ve tutarlı çıkarımlar ve benzer şekilde aksi ispat edilemeyen karinelerin bir arada bulunmasıyla ayrımcılık iddiası ispatlanabilir (AİHM, *Nachova ve Diğerleri/Bulgaristan*, B. No: 43577/98, 6/7/2005, para. 147; AİHM, *Timishev/Rusya*, B. No: 55762/00, 55974/00, 13/3/2006, para. 39).

26. Muhatap tarafından sunulan yazılı görüş yazısı incelendiğinde; 3/4/2021 tarihli TK... sayılı İstanbul-Madrid uçuşuna Latin Amerika ülkelerinden Meksika (MEX) ve Şili (CHL) vatandaşlarının notam kuralları çerçevesinde, belgeleri tam olan yolcuların uçuşlarının tamamlandığı anlaşılmış olup adı geçen uçuşa alınan Latin etnik kökenine sahip yolcular arasında COVID-19 pandemi döneminde uygulanan sağlık kriterlerine sahip olmanın istendiği, bu yönüyle Latin etnik köken nedeniyle başvurana farklı muamelede bulunulmadığı anlaşılmıştır.

27. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde; AİHM ve AYM içtihatlarına göre farklı muamelenin ırk veya etnik kökene dayandığını gösteren somut deliller gerektiği, somut olayda başvuranın Sağlık Kontrol Formunu (FCS) eksiksiz doldurmasına ve QR kodu sunmasına rağmen Şili pasaportu ve Latin kökeni nedeniyle ayrımcı muameleyle maruz kaldığı yönündeki iddiasının soyut beyanı dışında somut delillerle desteklenemediği, öte yandan muhatap THY'nin başvuran ile aynı kökene sahip olup belgeleri tam olduğu için uçuşa kabul edilen yolcuların olduğunu kanıtlayarak Latin kökenlilere karşı ayrımcı saikle hareket etmediğini ve İspanya Sivil Havacılık Otoritesi'nin belirlediği kurallar çerçevesinde hareket ettiğini kanıtladığı, dolayısıyla başvuruda geçen iddialar çerçevesinde ırk ve etnik köken temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

9/10/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Fahrettin ALTUN
Kurul Başkanı

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
II. Başkan

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Erol GÖKDÖL
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Fatma ÇINAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Melahat DEMİR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dr. Ömer ÇELEN
Kurul Üyesi

Av. Selami AÇAN
Kurul Üyesi
(İzinli)

Selma ÖZTÜRK PINAR
Kurul Üyesi
(İzinli)

e-imzalıdır

Tayyip UÇAR
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No: